

Výsledky základního vzdělávání

2.3.1 Výsledky žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol

Ve školním roce 2013/2014 bylo provedeno výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování (InspIS SET). Cílem bylo poskytnout všem účastníkům vzdělávacího procesu zpětnou vazbu o aktuální míře naplnění výstupů rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Žáci 4. i 8. ročníků prokázali dobrou úroveň znalostí ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, v přírodovědné gramotnosti a v anglickém a německém jazyce, a to i přesto, že testování proběhlo mimo uzlové body vzdělávání a v jiných než stěžejních vzdělávacích oblastech. Celková průměrná úspěšnost žáků 4. ročníku ZŠ v testu Člověk a jeho svět byla 65 %, žáků 8. ročníku v přírodovědné gramotnosti 59 %. Celková úspěšnost v angličtině u 8. ročníku ZŠ byla 56 % (u cizího jazyka je potřeba zohlednit chybějící rok výuky), dvě pětiny žáků dosáhly průměrné úspěšnosti nad 60 %. Velmi dobrého výsledku dosáhli žáci 8. ročníku ZŠ v německém jazyce, a to 60 % (o 10 procentních bodů lepší výsledek, než dosáhli žáci 9. ročníku v roce 2013).

Porovnání výsledků žáků 8. ročníku ve výběrovém šetření 2014 s výsledky žáků 9. ročníku v roce 2013 ukázalo prakticky shodný podíl žáků s vynikajícími výsledky, ale významně vyšší podíl žáků se slabým výsledkem – výuka anglického jazyka v 9. ročníku přináší podle tohoto zjištění benefit zejména slabším žákům, a to především v komunikativně zaměřených dovednostech (poslech, čtení s porozuměním).

Vyhodnocení průměrných úspěšností žáků agregovaných dle různých kritérií použitých při výběru škol do testovaného vzorku ukázalo nejvýraznější rozdíly u testu anglického jazyka v 8. ročníku. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší „krajskou“ úspěšností činí 27 procentních bodů, žáci škol neveřejných zřizovatelů (soukromník, církev) byli oproti žákům veřejných zřizovatelů (obec, kraj, MŠMT) úspěšnější o 23 procentních bodů. Žáci velkých škol (nad 300 žáků) byli o 8 procentních bodů úspěšnější než žáci malých škol (do 100 žáků). Žáci malých škol byli úspěšnější pouze v testu oblasti Člověk a jeho svět.

Součástí výběrového ověřování výsledků žáků byly žakovské dotazníky, v nichž žáci poskytovali doplňující informace související s testovanými oblastmi. Ty i přes jinak pozitivní výsledky testů přinesly některá znepokojující zjištění, která mohou být základem pro budoucí cílené sledování vybraných aspektů vzdělávání. Pětina žáků 4. ročníku a třetina žáků 8. ročníku neusilují o zlepšení svých studijních výsledků (nízká motivovanost žáků koresponduje se zjištěními v mezinárodních šetřeních). Pro ty, kdo o zlepšení usilují, je dominantní překážkou nedostatek času na školní přípravu z důvodu velkého množství mimoškolních aktivit – kroužky, tréninky apod. (na přetěžování žáků mimoškolními aktivitami upozorňují často také dětské psychologové). Čtvrtina žáků 4. ročníku a třetina žáků 8. ročníku se ve škole cítí být znevýhodněny oproti ostatním žákům, nejčastěji nižší odvahou obrátit se v případě obtíží na učitele (signál věnovat zvýšenou pozornost méně průbojným žákům). Polovina žáků 4. i 8. ročníků vidí cestu ke zlepšení výsledků přes kvalitnější pomůcky a zvýšení rozsahu využívání internetu ve výuce (sledování vybavenosti škol a používání pomůcek ve výuce, podpora využívání internetu ve výuce). Pro ověřování výsledků vzdělávání preferují žáci 4. i 8. ročníků hodnocení projektů a skupinových prací, tedy komplexních aktivit rozvíjejících také důležité osobnostní dovednosti (sledování šíře škály používaných hodnotících nástrojů ve výuce).

Přínejmenším u dvou dotazovaných okruhů byla prokázána poměrně silná korelace s výsledky žáků v testu. Prvním z nich (platným pro 8. ročník) je podíl samostatné a badatelské činnosti ve výuce a dávání učiva do souvislosti s každodenním životem. Žáci, kteří uvedli,

